

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O ponedeljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdani na leto gl. 21.—
Za samo večerno izdaje 12.—
Za pol leta, četrt leta in na mesec razumno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nvč., večerne številke po 4 nvč.; ponedeljske zjutranje številke po 2 nvč., izven Trsta po 1 nvč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nvč.

V edinosti je moč!

Oglaš

se računajo po vrstah v petih. Za večkratno naročilo s primerami popustov. Poslana, osmrtnice in javne zavarovalnice, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loče Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, odpravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Novejše vesti.)

Dunaj 18. Minister za vnanje stvari, grof Goluchowski, odputuje jutri na Semmering, da obišče nemškega državnega tajnika Bülowa.

Petrograd 18. Zbornik zakonov prinaša novo naredbo glede mere in teže. S tem je dovoljen meterski sistem, ki se bo odslahel zamogel rabiti istotako kakor stari ruski.

Bruselj 18. Odseki zbornice so sprejeli s 65 glasovi proti 51 vladni načrt o volilni prenosovi.

Pariz 18. »Figaro« izjavlja, pooblaščen od strani avstro-ogerskega poslanstva, da je brzjavka vojnege atašéja polkovnika Schneiderja, ki se je priobčila včeraj, resnična in avtentična. (V tej brzjavki je bil Schneider rekel, da je njemu pripisani list, katerega je omenil general Mercier pred vojnim sodiščem v Rennesu, ponarejen.)

Rennes 18. Picquard je govoril obširno o tajnem dossieru. Predsednik mu je zabranil nadaljno razpravljanje o tem predmetu. Picquart je prepričan, da je Esterhazy avtor borderô-ja.

Glede obdolžitve, da je Picquart zavlekel preiskavo proti Esterhazyju, pravi priča, da je to storil iz namena, da bi ne nastal sum proti častniku, ki bi bil morda nedolžen, ter obžaluje, da se ni enako oprezno postopalo proti Dreyfusu. Priča se je čudil, da v tajnem dossieru ni našel nobene važne listine, razun ene, ki se je zamogla nanašati ravno tako na Esterhazyja kakor na Dreyfusa.

Ko je hotel ponoviti preiskovanje v prilog Dreyfusa, mu je Gonze to zabranil, češ, če ne pove Picquart ničesar, ne bo nikdo vedel, kako stoji stvar. Picquart mu je odgovoril, da noče vzeti te skrivnosti s seboj v grob.

Ko se je bila seja za nekaj časa pretrgala in zopet otvorila, je govoril Picquart še o ponaredbi Henryjevi ter izjavil, da so bili v vojno-geografskem uradu tudi civilni delavci.

Bruselj 18. Tukajšnji listi sledijo z velikim zanimanjem dogodkom v Rennesu. Vse novinstvo je na strani Dreyfusa ter ne dvomi, da ga oproste obdolžitve. V Gandu so se vršile velike demonstracije za Dreyfusa in njegova branitelja. Nekega bogatega trgovca so zadnja poročila o razpravah v Rennesu tako razburila, da je znorel.

Pariz 18. Glord, katerega so aretirali, ker leti nanj sum, da je napadel odvetnika Laborija, je znan alkoholik. Preiskovanje se nadaljuje. Sedaj že dvomijo, da je Glord napadalec.

Strossmayer.

Biskup Strossmayer se je povrnil iz Rogatec — kamor zahaja vsako poletje krepčat se — v Djakovo, da je mogel biti navzoč na slovesni službi božji povodom rojstnega dne cesarjevega. O stanju velikega biskupa čitamo v zagrebških listih: »Bivanje v Rogatec je spoštovanemu cerkvenemu dostojanstveniku in patrijotu tudi to pot jako dobro delo, kakor sploh ta 86-letni starček izgleda in se počuti tako dobro, da je kar naravnost strmeti. Kdor ne pozna škofa, ta ne more verjeti, da ima pred seboj človeka, ki je že dosegel toliko starost. Na njem ni čisto nič, ali absolutno nič starostnega.

Duh mu je svež kakor kedaj, nosi se kakor kak 60-leten mož, in je dovolj tudi takih 60-takov, ki se ne drže tako čvrsto. Na obrazu nikake brazgotine, oko čisto in govoreče, glas pa zvonk in čist, kakor na možu v najboljših letih. Starček, kakoršen je ta starček, je pač jako malo na tej božji zemlji, in ako škof Strossmayer ne doživi vsaj 100 let, potem gotovo ne doseže več te starosti nobena druga človeška duša pod solncem.

Mi se radujemo na tem sporočilu. In z nami se raduje sleherni, ki je pravi Jugoslovah. Soglašaj ali ne soglašaj z vsemi političnimi nazori velikega biskupa — odobruj ali ne odobruj vsega, kar je storil Strossmayer na pozorišču političnega in narodnega življenja Hrvatov, ali to jedno ostaja kakor stalna, neopovrtna točka za nas Hrvate in Slovence, da je Strossmayer že s tem, da je, da živi, velik činitelj sile za Jugoslovane.

Ako se je kedaj motil — če se je motil? — so pa te zmote tako malenkostne, da kar zginjajo poleg monumentalnega spomenika, ki si ga je postavil sam se svojimi deli na polju kulture, prosvete, znanosti, umetnosti in humanosti! Ta spomenik je nemrljiv, kajti to, kar je storil in še dela Strossmayer za Hrvate in Slovence, se ne da izbrisati iz zgodovine Jugoslovancev!

Strossmayer je simbol naše bodočnosti! Z dobrim premislekom smo napisali to. Do te sodbe moramo priti, ako kritičnim očesom presodimo naše razvijanje sosebno zadnjih 20 let sem. Kako evetoče so bile naše nade, ko je grof Taaffe pred 20 leti nastopil se svojim programom, ko smo z Dunaja doli čuli blagovestje, da se bo odslej tudi nam Slovanom rezalo jednako pravo, ko so nam te besede, kakoršnjim do tedaj ni bilo vajeno naše uho, zazvenele kakor rajska harmonija ljubezni, pravice in človekoljubja!! In sedaj, po 20 letih?! Kdo bi bil mislil, da doživimo toli ljute prevare, kdo bi bil le slutil, da po 20 letih se nam bo godilo slabše, nego se nam je godilo takrat, da, celó veliko slabše, nego popred, ko je bil Slovan popolnoma obnemogel v političnem življenju države?! In vendar je tako! Danes je slabše! Do tega sklepa nas dovajajo britke skušnje slehernega dne. Nočemo tajiti: vladna teorija je postala nam prijaznejša, zato pa je praksa taka, da nas sili v obup. Kaj nam hasnejo lepe besede z Dunaja, ako pa nas ubijajo se svojimi dejanji!! Kakov dobiček imamo, ako nam na Dunaju obešajo časten plašč jednega dela vladajoče — risum teneatis amici — večine, ako pa dan na dan pada na naša pleča bič, ki je običajno namenjen le hrbitu opozicije, pa še ne navadne, ampak kake nelojalne, herostratske, uporne, revolucionarne opozicije.

Res pričajo vsakdanji dogodki, da se nam godi takó, kakor da smo v najstrožji opoziciji ne le proti vladi, ampak tudi proti državi sami; in ob vsakdanjih dogodkih in borbah z drugorodniki v tej pokrajini moramo imeti občutek, kakor da smo v deželi — sovražnika.

Tako se nam godi danes, po 20 letih, odkar nam je zazvenelo z Dunaja doli blagovestje, da smo tudi mi ljudje, po božji podobi ustvarjeni, da smo tudi mi državljani kakor vsi drugi!

In kakov je nauk iz te ljute prevare?! Rokajki, bodimo možje! Odprimo oči in le srčno pogledimo resnici v obraz! Prvi korak do boljšega je spoznanje! Dogodki, skušnje in — prevare, ki

smo jih doživeli v teh 20 letih in ki nas pečejo v dušo danes, ob zaključku teh dveh desetletij, nam govore krut, suh ali lapidaren govor, da nimamo ničesar pričakovati ni od političkih konstelacij, ni od obljub državnikov in ministrov, vse dotlej, dokler ne bomo — imponirali sami. Imponirali pa bomo, ko bo ves narod hrvatsko-slovenski prošljen po ideji, katere propovednik in nositelj je ravno biskup Strossmayer, in ko sami pričnemo kazati vidne dokaze o resnični volji za uresničenje te ideje — ideje ukupnosti naroda hrvatsko-slovenskega. Iz kratka: ne od zunaj, ampak v sebi moramo mi Jugoslovani najprvo iskati pomoči in rešitve! A ko pokažemo, odločno pokažemo z resnim delom za kulturno in politično zjedinenje naroda pod žezlom dinastije Habsburžanov, da smo prišli do spoznanja svoje moči in svojega poslanstva tu na jugu monarhije, one moči, s katero se hočemo dvigniti iz sebe, potem pride pomoč in poštevanje tudi od zunaj, ker nas spoznajo tudi od naše močne strani, dočim smo dosedaj kazali svetu le svojo šibko stran.

Strossmayer je nositelj ideje narodne ukupnosti Hrvatov in Slovencev. Zato smo rekli, da je ime Strossmayer simbol naše boljše bodočnosti in prvi činitelj sile v življenju avstrijskih Jugoslovancev. In prav v tem, da se vsako leto ravno tedaj, ko si svoje dragoceno življenje krepi na slovenskih tleh, v Rogatec, v zeleni Štajerski, ko biva med narodom slovenskim, povzdiga na višino velikega poslanstva svojega za osiguranje naše bodočnosti: v tem vidimo dober omen. Tako je tudi letos, ob vsprejemanju ukupnih deputacij Slovencev in Hrvatov, govoril blažene besede pobratimstva, zloznega dela in ukupne bodočnosti! Ponosni smo in navdaja nas z zadoščenjem, da se ravno na slovenskih tleh, a tikom hrvatske meje — kako lepo je že s tem simbolizovano naše jedinstvo — leto za letom vrše ti prizori pobratimstva in da veliki duh Strossmayerjev ravno na slovenskih tleh dobiva telesnega krepila sebi, a dušnega krepila sreem Slovencev in Hrvatov!

Slava Strossmayerju! Slava propovedniku blagovestja vzajemnosti, širitelju ideje naše ukupnosti in nositelju naše — bodočnosti!

Politični pregled.

TRST 19. avgusta 1899.

K položaju. Neki člen gosposke zbornice in konservativen veleposestnik govori v zadnji »Informacion« bolj obširno o sedanjih bojih v Avstriji in o potih, po katerih bi bilo (po njegovem mnenju) možno priti iz homatij. Nevarnost da je že skrajna, da Avstrija postane »bolni mož«, kakor Turčija. Po pravici bi morala biti vlada zdravnik v tej bolezni. Ta pa menda ne pozna pravega sredstva. Zato pa se moramo dvigniti sami in pokazati narodom črno-rumenó zastavo. Pod krili avstrijskega orla naj dobi vsakdo svoje pravo. Pravičnost do vseh! postani naše geslo! Centrifugalne elemente treba pritisniti ob tla. Sprava mej avstrijskimi narodi je istotako evropska potreba, kakov je Avstrija sama evropska potreba. Kakor dva, ki stanujeta skupaj v jedri sobi, morata najti kakov modus vivendi, v takem položaju so avstrijski narodi. Potem dokazuje ta konservativni veleposestnik Nemeem, da oni ne morejo priti več v

Avstriji do takega nadvladja, do kakoršnjega so prišli Madjari na Ogorskem, ker so tudi Slovani deležni na uživanju svobodnostnih zakonov in ker so le-ti — preomikani. Ni torej druge poti, nego pot koncesij Slovanom, ki naj bi sestale v tem, da bi se na Primorskem, Štajerskem, itd. ne merilo z drugo mero nego na Češkem. Povsodi naj se preglasi načelo popolne enakopravnosti. To žrtev morajo doprinesiti Nemci, ako nočejo, da vsi skupaj, Slovani in Nemci, zaidejo v jarm Madjarov. In to žrtev, odpoved nekdanjemu nadvladju, doprinesejo Nemci tem laglje, ako se spominjajo na dan rojstnega dne cesarjevega, da se je tudi on moral odreči svoji absolutistični oblasti in je moral narodom pripoznati pravico do sodoločanja svoje usode. Tako zaključuje zaupnik v »Information».

To je jako lepo povedano. Le žal, da je mnogo besed in skoraj nič konkretnega. Ta konservativni veleposestnik kaže pač na cilj, katerega moramo doseči, molči pa o potih do tega cilja. Tu nam pa že bolj ugajajo socijalni demokratje v Brnu, ki hočejo dne 24. septembra razpravljati o narodnem vprašanju in predlagati resolucijo: Avstrija more biti le država narodnosti in zvezna država, razdeljena v samoupravna ozemlja, kolikor možno razvrščena po narodnostih.

Upravna obsežja vsacega naroda tvorijo ob enem jednoto, ki svoje narodne stvari uravnava in upravlja popolnoma absolutno. Narodne manjšine v mešanih krajih naj se narodno zavarujejo s posebnim zakonom. Mi ne pripoznavamo nikake narodne predprave, zametujemo tudi zahteve po državnem jeziku, dočim smatramo kakor praktično potrebo že sedaj obstoječe dejstvo nemškega kakor občevalnega jezika, dokler ne bo za to kakega drugega jezika.

Madjari o preosnovi avstrijske ustave.

«Pesti Hirlep», glasilo pristašev bivšega ministerskega predsednika Tisze, piše o tem predmetu: «Junija leta 1897. je ministerski predsednik avstrijski hotel s preosnovo ustave razvozljati zamatane razmere. S cesarskim patentom se je hotelo razveljaviti sedanjo ustavo, uvesti takozvano oktobersko ustavo ter zaprečiti obstrukcijo. Z madjarskega stališča nam je bila in je izpremembra ustave brezpomembna, ako se ž njole zagotovi obstanek delegacij. Vlada je takrat opustila svojo namero, a od iste dobe se je položaj v Avstriji le poslabšal. Danes se ima Avstrija boriti proti velikonemški misli, in ako ne preustrojijo ustave, bodo imeli kmalu opraviti z neprikritim izdajstvom. Proti temu bi trebalo delovati že sedaj. Ne treba ravno prosoškega duha, da se more reči, da stojimo na pragu nove ustave. Morda je že podpisana cesarska naredba, ki razpušča državni zbor ter uničuje to trmoglavost zastopništva narodov. Tudi nova ustava, ki nas postavlja nazaj v leto 1867. in vsled katere se bo parlament volil po deželnih zborih, je morda že podpisana. To bi ne bil samo velik korak proti centralizmu, ampak tudi važna zmaga federalizma. Ogri ne želé ni enega ne drugega, ampak z ozirom na obstanek dualizma se morajo sprijazniti z obema. Dualizma vendar ne morejo žrtvovati nemškemu nacjonalizmu na ljubo. Dasi priznavamo, da okrepitve federalizma škodi jednotnosti monarhije, vendar moramo od dveh nesreč voliti manjšo. Veča nesreča, večje zlo bi pomenilo — konkurz delegacij. Sicer pa se moremo in moramo zanašati na dinastično moč, ki vlada v Avstriji.

Nemški cesar je baje, kakor poročajo iz Berolina, sila nejevoljen vsled poraza, ki ga je doživela pruska vlada v državnem zboru s predlogo za ureresničenje ideje-ljubljenske cesarja Viljela: gradnje kanala med Labo in Renom. Agrarci so se uprli najodločneje, ker se boje oškodovanja njih interesov po rečenem kanalu. No, zadnja beseda še ni rečena, ker pride še do tretjega čitanja. Ker so agrarci vladna stranka, soditi je, da končno vendar odjenjajo in da ne bodo hoteli nakopavati si sovraživa energičnega cesarja Viljela. Tako energično so baje nastopili le zato, da izsilijo iz vlade zagotovilo koncesij na drugi strani v odškodnino za morebitno škodo po gradnji rečenega kanala. In tako bodo po lepem nauka, da roka roko umiva, zadovoljeni vsi: cesar, vlada in agrarci.

Crispi o položaju v Italiji. Neko društvo trgovcev se sadijem je bilo povabilo ministra-predsednika na banket. Glasoviti Francesco Crispi ni prišel, ampak se je opravičil pismeno, češ, da se ob sedanjih žalostnih razmerah ne more udeleževati nobene slavnosti. Italija se dan za dnevom in bolj in bolj bliža propadu in nikogar ni, ki bi jo mogel zaustaviti na tem potu. Crispi dostavlja sentimentalno, da on pač ne doživi, da bi se njegova domovina zopet vzdignila do moči in slave. — To pismo, ki kaže propadanje Italije v resničnih barvah, je naredilo velik utis ter se je mnogo komentiralo. Nekateri mislijo, da se Crispi smatra še zmiraj edinim mogočim rešiteljem Italije, drugi pa opozarjajo, da je baš Crispi mnogo zakrivil, da je Italija tako napredovala na poti — propadanja. In mi bi rekli, da imajo ti poslednji prav.

Domače vesti.

Kam pojdemo jutri? Vse može, ki se zanimajo za naše politično življenje, pričakujemo na shod političnega društva »Edinost«, ki bo jutri popoldne v Barkovljah. Radi bi videli tudi vse one, ki še ne verujejo našim obupnim klicem. Morda bi jih naši govorniki prepričali, da naše tožbe o neznosnih razmerah niso — gola fraza...

Vsi drugi pa, ki hočejo preživeti nekaj veselih uric v narodni družbi, in izvršiti naroden čin, na veselico v Lonjer!

Nas bo pa tudi tucih, ki smo tako skokonogi, da bomo tu in tam.

Pogreb pokojnega Josipa Volariča je bil večeraj popoldne. Istega se je udeležilo mnogo občinstva, na čelu mu gg. profesorji akademije in gosp. prof. M. Mandić, kakor predsednik »Del. podp. društva«.

Kako priljubljen je bil pokojnik — da si Slovenec — v vseh krogih, priča fakt, da se je pogreba udeležil sam ravnatelj trgovske akademije!

V kratkem času je to že drugi slučaj, ki priča, kako lahko se služi državi in ob enem narodu. Naj bi vsi delali tako!

Le glave po koncu! Tudi med našimi poštenimi in zavednimi ljudmi je takih, ki obupavajo, ko vidijo toli grozen pritisk od strani nasprotnikov. Tem v tolažbo hočemo posneti tu paralelo, ki jo je napisalo »Jedinstvo« o nekdanjih razmerah v Dalmaciji in sedanjih v Celju. »Jedinstvo« piše:

«Ko čitamo, kaj se je godilo v Celju, oživlja se nam spomin za trideset let nazaj. Tako, kakor v Celju, je bilo skoraj v vsakem mestu dalmatinskem, osobito v Splugetu, v središču pokrajine. V Celju je Nemec, ali so večinoma slovenski renegati; posebno sodrga jim je sestavljena iz slovenske mase. Tako je bilo tudi pri nas. Kakor v Celju so »pionirji kulture« tudi pri nas hoteli udušiti narodno gibanje. Naše ljudi so napadali s kamenjem, samokresi in gorjačami. Žvižgali so in žalili; pričakovali so jih z sodrgo in še danes so izgrede v Splugetu v groznem spominu. Kakor v Celju je policija tudi pri nas varovala sodrgo, a državni organi so storili — »svojo«. In da bi bil tedaj rekel kdo, da se spremeni vse to, da v Dalmaciji zmaga narodno načelo, da Hrvatje, kakor element miru in reda, uduše izgrede — rekli bi mu bili, da je znorel. Italijanaši so bili vsemogočni, a žaljimi je bilo vse: policija, orožniki, glavarji in namestniki. Z nami pa le nekoliko značajnikov. In vendar smo zmagali in Dalmacija je po 30 letih jedna najbolj mirnih pokrajin v državi in — kar je glavno — najbolj slovanska! — To sporočilo o srečnem preporedu Dalmacije ob istotako žalostnih okoliščinah, kakor so naše, bodi v spodbujajo vsem maitodušnim, bodi v tolažbo zlasti trpinom v Istri in narodnim delavcem in boriteljem po tržaški okolici! Žalostni časi so res. Ali, če nas prav proganjajo od vseh strani, pa se ne smemo zapustiti sami, trdno verujoči, da se tudi v nas izvrši isti proces, ki se je izvršil v Dalmaciji. V to treba seveda, da smo tudi mi iz tacega lesu, iz kakoršnjega so bili dalmatinski prvoboritelji.

Tako je prav! Pišejo nam: Tukajšnji, oziroma primorski Italijani se na vse načine trudijo in zvijajo, da bi dobili dovoljenje za razobešanje italijanske zastave.

Mi, kakor liberalni (v pravem pomenu besede) ljudje, nimamo nič proti temu. Ako je našim oblastnjam prav, je nam tudi prav. Le zato

torej, ker naši Italijani niso tako liberalni, kakor smo mi, in zahtevajo za-se vse, dočim ne privoščeajo drugim ničesar, beležimo tu, da vse kaže, da so tudi glede zastave dosegli, kar so želeli. Kajti večeraj, na rojstni dan cesarja, smo videli na takozvanem »Gallegiante Nazionale« (kopališče) nasproti brega »Sanità«, kako je poleg avstrijske in pruske zastave — ves dan plapolala tudi prava italijanska. To nas potrjuje v našem domnevanju, da so tudi glede zastave dosegli, kar so želeli. A mi nimamo nič proti temu.

Povedali smo to v ilustracijo, kdo da je liberalen in v dokaz razlike med nami in njimi. Sicer pa, kakor smo rekli: ako se laški zastavi privadijo drugi, zakaj bi se ji mi ne?!

Nadejamo pa se, da bodo Italijani odslej puščali pri miru našo belo-modro-rudečo, ko bodo smeli razobešati svojo belo-rudečo-zeleno s križem na sredi!

Sedemnajst let! Pišejo nam: Letos obhajamo 17-letnico, kar je bila blagoslovljena prekrasna zastava našega »Delalskega podp. društva«! Sedemnajst let! To ni bogsigavedi kaj, ali za naše razmere je — mnogo.

Leta 1868, julija meseca, se je ustanovila v Rojani »Narodna čitalnica«. Od te dobe je začelo v Trstu in okolici neko bolj živahno narodno gibanje. Enajst let so se tedanji naši prvaki trudili, da bi ustanovili delalsko društvo, a to se jim je posrečilo šele 5. januarja 1879. leta!

Zanimivo je čitati, kar piše v prvem zapisniku nepozabni prvi predsednik Ivan Dolinar, toda to ne spada sem, to izvemo, ako Bog da, o 25-letnici tega prekristnega društva.

V nedeljo dne 27. t. m. bomo obhajali 17-letnico blagoslovljenja. Zjutraj bo, kakor običajno, sv. maša, katere naj se udeleži kar največ mogoče členov in nečlenov. Ob 7^{1/2} uri zjutraj bo odhod iz ulice »Molin piccolo« z godbo in zastavo, po maši istotako nazaj v društvo.

Popoldne bo običajna veselica ali obletnica na vrtu sv. Cirila in Metoda kjer bodo sodelovali popolna veteranska godba in dve pevski družbi!!

Druga leta je bila ta veselica le v zabavo členom in se ni gledalo na materialni dobiček, ker je bilo gotovo, da običajni veliki ples donese gotovega pol tisočaka v društvene svrhe! Letos je pa ta stvar drugačna; lahoni so nam prekrizali račune s tem, da nam ne dajo več gledišča!

Dolžnost naša je torej, da se v velikem številu udeležimo te krasne — lahko rečemo, najkrasnejše — veselice, da ne bo vsaj izgube ob tolikem trudu!

»Delavsko podp. društvo« sme pričakovati tudi nekoliko hvalečnosti od strani ostalih narodnih društev, ker je vedno pripravljeno na najrazličnejše usluge do bratskih, manj imovitih slovenskih trdnjav.

Pričakujemo torej z vso gotovostjo, da bo prostrani vrt — natlačen našega delavstva in, tako se nadejamo, tudi inteligence.

Delajmo, veselimo se, in žrtvujmo sedaj, saj po zimi bomo počivali — ker tako žele naši »ljubi« sosede!

Na adresu ljubljanskih gigriljev. Iz Prage nam pišejo: »Narodni Listy« so prinesli več zanimljivih pisem iz Ljubljane pod naslovom »Izlet čeških studentov v Ljubljano in Celje«. Večinoma so žalibog pisani prelaskavo, tu pa tam se nam pa poleg dobrohotnosti dopisovalčeve pojavlja tudi marsikaj objektivnega.

V tretjem pismu, datovanem 8. avgusta 1899, natisnemem v petek 11. avgusta l. 1899., je par odstavkov, ki bodo gotovo zanimali in se glasé:

»Razpoložaj slavnostnega večera v sokolski dvorani je bil poln razburjajoče živosti, bratovskega veselja; povžitki umetniških in prekrasnih govorov so navdušili vse navzoče, kateri so bili podpaljeni z vkupnim entuzijazmom za slovensko stvar.

»Le jedna jedina malenkost, v celoti brezpomembna in bolj humoristična, je motila rajajočo v radostni harmoniji večera. Malokdo se je ozrl na njo. Nekoliko nas jo je opazovalo. Opazovali smo mizo, okoli katere je sedelo nekoliko dam in gospodov, večinoma mlajših iz tzv. najboljše buržoazije ljubljanske.

»Imeli smo priliko spoznati ljubljansko jeunesse dorée, katera se je prišla zabavat s tem, da je kazala svojo prirojeno blaziranost nad blagimi

šimerami in ideali, kakor so slovanski stiki, in da bi se sarkastično podsmehavala navdušenju dijaštva češko-slovenskega. Mladi gospodiči, sinovi prvih slovenskih domoljubnih rodbin ljubljanskih, so goreče nemčili ter delali dovtno o svoji okolici, v čemer je zlasti prednjačil mlad dandy, imajoči goste črne brčice, one znamenite »bakenbarde«, kakoršne so nosili »pomeščici« za dob Puškina in Gogolja. Ti mladi gospodiči študirajo na Dunaju, kjer se oddaljujejo vsakemu dijaškemu in narodnemu življenju slovenskemu; za narodne stvari so do cela »netečni«, skoro internacijonalni; glavno jim je sport in pa gonja za karijero in bogatimi nevestami.

»V tem oziru tudi Ljubljana ne zaostaja za Prago, ki ima tudi svojih gigriljev.

Hud nedostatek je v resnici to, da mi Slovenci nismo prav nič organizovani za obveščanje širše javnosti o posebnih dogodkih, kakoršnji so bili na pr. sedaj v Celju. Nasprotniki imajo na razpolago velikanski novinarski aparat, s katerim zavajajo javnost. Tu lažejo, obrekujejo, pretvarjajo in zavijajo, a od naše strani ni nikake protiakcije za popraviljanje in zavračanje laži! Ali se more potem kdo čuditi, da slednjič verujejo nasprotnikom tudi oni, ki nam sicer niso a priori nasprotni? A treba pomisliti, da se na ta način zavajajo tudi visoki krogi gori do dvora, in menda ne treba praviti, koliko škode nam prihaja od tega. Zato se nam zde jako pametne nastopne opazke, ki jih je prinesel »Slovenec«, govoré o dogodkih v Celju:

»Toda zakrivili smo pri tem nekaj tudi Slovenci. Zakaj niso tisti, ki so ves hrušč in trušč gledali in videli in hitro zvedeli za vse, zakaj niso to naznanili v svet, zakaj niso priobčili resnično poročilo takoj zlasti v nemške, nam več ali manj prijazne liste? Le-ti so morali prinašati po wolfovskih, sovražnih nam novinah, in to jim je vzburilo kri. »Vaterland« n. pr. se je v začetku prav vrlo vel; dolgo časa je zatrjeval: »tako pišejo nasprotniki; da čujemo še, kaj perekó slovenska poročila.« A ker jih le ni bilo in ni bilo, udal se je vsaj kolikor toliko tudi on nasprotnim vestem: Qui tacet, consentire videtur. Denar, ki se bi bil izdal za tiste brzojavke, bil bi krasno naložen. Tudi domači listi so bili malo obveščeni. Tako ne sme biti nikdar več. Treba se je, zlasti za take slučaje, dobro organizovati. Zato zopet še jedenkrat nasvetujem, kar sem po raznih krajih raznim ljudem že tolikokrat predlagal in podpiral z neovrnjenimi razlogi: osnuj se, vsaj ob takih dogodkih, slovenska dopisovalnica, kamor pride vsak takoj povedat, kar vidi in vé važnega; a ta dopisovalnica razberi in sestavi vso stvarino in odpošlji takoj vsem imenitnejšim novinarom našim in drugojezičnim prijaznim. Celó inozemskim listom bi bilo včasih dobro poročati. Če bi se bilo to zgodilo, bil bi utis celjskega razgrajstva do konca drug — za nas dober, in utegnil bi trajno za nas dobro uplivati. Probudimo se, mislimo in delajmo trezno in razumno. — Errando discamus!»

Ne znajo in nočejo. Iz Lonjerja nam pišejo: Minoli četrtek smo bili na namestništvu (pred gosp. Fabrizzjem) s prošnjo za dovoljenje, da bi v nedeljo, povodom veselice našega pevskega društva smeli imeti krčme odprte čez navadno uro. Na namestništvu niso imeli nič proti temu. Drugače je bilo na slavnem magistratu. Tu niso hoteli niti vsprejeti naših prošenj, ker so bile — slovenske!! Češ, da ne umejo in da nočejo!

Naš dopisnik je dodal tisto apostrofo: »Kje smo?! Ali smo v Kalabriji« itd. itd.

Mi pa ne vprašujemo več, ker se nam zdi, da smo res v Kalabriji. Pa ne le v narodnem pogledu. Tudi vsa občinska uprava, se svojimi Millatovich in Piccioli, je menda že popolnoma — kalabrezka. Sapienti sat!

Slovenščine se učite, ako hočete prevajati iz naših listov! Sicer je vaše prevajanje — zavijanje. Slavna »Tagespošta«, oziroma kretin, ki ji služi kakor dopisnik iz Trsta, je že vdobil svojo lekcoj. Danes se nam je baviti z brateem »Tagespošte«, tuk. »Indipendentom«. Isti je prevel besede g. dr. Rybářa iz našega poročila o prijateljskem sestanku Čehov in Slovencev v »Čitalnici« v zmislu, da je govornik rekel: »Benetke so slovanske«. Take neumnosti podtikati izobraženemu možu, to je pa vendar malo preveč. Dr. Rybář je le dejal, da Čehi tudi v Benetkah najdejo slovanskih spo-

minov. Kdor se je bavil z zgodovino pokojne benečanske slave, ne bo oporekal temu. Sicer pa je namen očividni. »Indipendente« hoče hujskati, in v dosego tega namena se mu ne zli pregrda tudi — laž.

Povodom rojstnega dne Nj. in e. kr. apost. Veličanstva priredi tukajšnje vojaško veteransko društvo v nedeljo dne 20. t. m. na vrtu in v prostorih gostilne »k zlati kroni« v Rojanu svobodno zabavo, na kateri bo svirala godba e. in kr. pešpolka št. 27. Pričetek ob 5. uri popoldne. Zjutraj ob 8. uri pa sv. maša.

Občni zbor. »Slovansko pevsko društvo v Trstu« so imelo dne 8. septembra t. l. ob 2. uri popoldne občni zbor v prostorih »Delalskega podpornega društva«, Via Molin piccolo št. 1.

Novo pevsko društvo »Zvezda« priredi dne 10. septembra, kakor odsek bralnega društva pri sv. Ivanu, svojo prvo veselico.

Za zastavo pevskega društva »Zarja« v Rojanu so darovali nadalje: g. A. Milkovič 50 nč., g. M. A. T. 2 gl., g. J. Štoka 50 nč., g. Jako Štoka 1 gl., Neimenovani 50 nč., g. J. Pregelj 50 nč., g. Stepančič 2 gl., dr. Rybář 3 gl., g. dr. Zuccon 50 nč., g. J. Metlikovič 50 nč., po g. Franu Bole gl. 3.50. Skupaj gl. 14.50. Prej izkazanih 39.47. Vseukup gl. 53.97.

Lep vzgled. Tukajšnja spedijska tvrdka Julij Pollack je svojim uslužbencem (ki so dosedaj delali od 8. ure zjutraj do 8. zvečer, torej, od bivši počitek o poludne, 10 ur na dan) iz lastnega nagiba znižala delavni čas za eno uro. Uradi te tvrdke se bodo za naprej zapirali ob 7. uri zvečer. Vivat sequens!

Iz Herpell-Kozlne smo prejeli nastopno izjavo s prošnjo, da jo objavimo:

V »Edinosti« od 16. t. m. je bilo čitati o nezgodi, ki se je pripetila rodbini Dekleva vsled zavžitja zastrupljene juhe od gnjati, došle iz neke tukajšnje gostilne. Vse to se je res dogodilo, ali dopisnik bi bil moral povedati tudi, iz katere gostilne oziroma restavracije je došla ta juha, kajti sicer trpe na svojem glasu tudi vse druge, na stvari nedolžne gostilne. To si je moral misliti gospod dopisnik! Prisiljen sem torej izjaviti, da ona juha ni prišla iz moje gostilne in da meni ne treba nikacega pouka o potrebni čistosti posode. Toliko v obrambo svoje gostilne.

Ivan Šiškovič.

Dražbe premičnin. V poned., dne 21. avgusta ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici del Rivo št. 28, hišna oprava in kleparski stroji; v ulici Farneto št. 50, žganje in likerji; v ulici Giulia št. 23, hišna oprava; pri sv. M. M. spodnji 153, živali; v ulici Geppa št. 18, hišna oprava.

Umrlijvost v Trstu. Od nedelje dne 6. avgusta do vstevši sobote 12. avg. je umrlo 44 oseb možkega in 40 ženskega spola, skupaj 84 oseb, proti 100 v istem tednu lanskega leta. Od teh je bilo 28 v dobi do 1 leta, 9 do 5. leta, 9 do 20. leta, 4 do 30. leta, 8 do 40. leta, 11 do 60. leta, 12 do 80. leta, 3 v dobi čez 80. leto. Povprečna umrljivost je znašala 26:2 od tisoč. Jetika je povzročila smrt v 13, bolezní v sopilih v 5, škrlatica v 3, dčvica v 1, hripavica v 1, legar v 0, enteritis v 5 slučajih.

Uboge ženske! Dan za dnevom iščejo pomoči na policiji ali na zdravniški postaji, ker so jih »vladarji« stvarstva pretepali. Tako je bila včeraj ddnarica Roza Feresin, bivajoča v zagati del' Olmo, na zdravniški postaji, ker jo je malo prej ogulila dobro ji znana oseba, katere pa ni hotela imenovati.

Tatvina dragocenosti. Ivanu Bialiehu v ulici Tesa št. 10. so v četrtek predpoludne neznaní tatje odnesli iz nekega kovčega v njegovem stanovanju 2 zlata prstana z briljanti, vredna 12 gl., poročni prstan vreden 4 gl., zlato zaponko vredno 12 gl., zlato verižico s križcem za 15 gl. in srebrno verižico, vredno 4 gl.

Stvar se je naznanila policiji.

Tatvina na parniku »Malanira«. V sredo ponoči je bivši mornar Ivan T. ukradel iz kabine parnika »Malanira« v škodo Josipa Dellavalle srebrno uro in 2 gl. 50 nvč. denarja. Ko je vse spalo, se je priplazil na krov parnika, vkrcanega ob pomolu sv. Karola, ter z vetrihom odprl omaro. Tatu so prijeli ter izročili redarstvu.

Deček povožen. Voznik Konstančij Piccinini je povozil včeraj v ulici Madonna 12-letnega Ivana P. iz iste ulice. Dečku je kolo strlo desno nogo. Spravili so ga na zdravniško postajo in od-todi v 10. odelok bolnišnice. Ker je voznik brzo vozil po strmi ulici, bo imelo to zanj posledice pred kazenskim sodiščem.

Slabi nasledki bolezní, kateri, se navadno izcimijo iz prav neznatnih želočnih slabosti, obvarujejo se popolnoma s pravočasno uporabo domačega sredstva »dra. Roza bal-zam za želodec«. Pristno dobiva se v tukajšnih lekarnah in v glavni zalogi B. Fragnerja v Pragi, 203. — III. — Glej oglas!

Iz »Povzeve« kronike. Včeraj popoldne se je iz povzeve borze, p. d. povzarne, razširila po mestu s povzevo hitrostjo tužna vest, da naš velezaslužni biv. general - povž in dejanski povž - mehanik, »bolan leži in mlo ječi« v svojem stanovanju v ulici Fižola na Severu št. x. Kakor pravi pristni povž, ki ne stori nikomur nič zalega, ki se ni povozil nikdar nobenega, je rival mirnim potom svoje osmo kolo v slinah svojega obraza, kar ga je dohitel voz, urnejši od njega, in konj ga je počesal po hrbtu, čelo mu je poljubilo tlak in roka, ki je bila sicer vedno pripravljena, deliti mehauiske pomoči, je obupno iskala sama podpore pod kole-som... Bolan je ležal, mlo ječal, a krog ležišča trpina, novodobnega Joba, so stali njegovi zvesti povži - tovariši. General - povž ga je tolažil, vlivaje besede poguma v njegovo srce; povž - zdravnik Samaritan pa mu je brizgal amonijak - salmijaške kisline v britke rane. Pa vse ni nič pomagalo. Poklicali so torej spiritista. Prisopihal je slavni Pepi Štrigon ter dejal bolnika, klaté krog njega z dolgimi rokami, v — magnetično spanje. V tem duševnem razpolo-žanju mu je sugeriral misel, da je napočil že veliki dan — lezenja v Podgrad. In glejte čudo! Ranjenec je radostno vskliknil, kakor da bi počil obroč na kolesu, njegove oči so se zasvetile zopet v bliščavi acetilenske luči in njegove rane so se prevlekile s prima-lakom mladostne kože. Povž - mehanik bil je v hipu zdrav! Veliki spiritist mu je še za-povedal, da mora vse pozabiti, kar se je zgodilo z njim. In resnično, zvečer, ko smo mu čestitali na čudoviti rešitvi, ni povž - mehanik vedel ničesar o nesreči in se je veselil lezenja v Podgrad.

Janko...r.

Brzjavna in telefonična poročila. (Zadnje vesti.)

Dunaj 19. Minister za nauk, grof Bylandt-Rheidt, je danes odpotoval v Ischl.

Pariz 19. Policija je dala v ulici Rue Chabrol zapreti vodovod.

Rennes 19. Današnja razprava v pravdi Dreyfus je pričela ob 6¹/₂ uri zjutraj. Prvi je bil zaslišan kakor priča major Cuignet.

Carigrad 19. Poročila v angleških listih o uporstvih vojakov v vilajetih Kosovo in Skadar v Albaniji so popolnoma neosnovana. Istotako neresnična je vest o mnogih aretovanjih v Carigradu ter o zatiranju Armencev v Carigradu in drugih anatalskih pokrajinah. (Tako zatrja namreč ofi-cijelno poročilo v »Agence de Constantinople«, ver-jame pa naj — kdor hoče!)

London 19. »Standard« javlja iz Johannes-burga, včerajšnjega dne, da je vlada v Transvaalu naložila svojemu zastopniku v Evropi, naj se čim prej poda v Lizbono ter tam zahteva dovoljenje za ukrepanje streljiva, kakor odgovarja členu 6. konvekcije s Portugalom.

Zahvaja,

Podpisani izrekam tem potom najpristrénejo zahvalo slavni zavarovalnici »Slaviji« in iste zastopniku gospoda Henriku Giberti v Trstu, ulica Stadion št. 5, ker mi je bila škoda, provzro-čena vsled požara, poravnana v mojo popolno za-dovoljnost.

Anton Lukša.

Zastopstvo vzajemno zavarovalne banke »Slavije«

dosedaj v ulici Stadion št. 5. I. n. bode premeščeno dne 24. avgusta t. l. v ulico Canale št. 7 I. n. nasproti sakristiji cerkve novega S. Antona.

Henrik Giberti,
zastopnik.

C. Klemt.

Tovarna za zatvornice (Jalousien) Brauna na Bavarskem.

Priporočila svoja 6-kratno odlikovana novovrstna lesena zastirala (Rouleaux), zatvornice in obok-nice na valjček. — Cenik gratis.

Agentje

← privatne odjemalce se iščejo. →

Iščeta se

dva dobra mizarska delavca. Dela je za več mesecev. Ulica Giulia 32.

